

Asia: VN/7059/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien pysyvän oleskelun edellytyksiä. Esitysluonnoksen mukaan pysyvän oleskelun edellytyksiä tiukennettaisiin huomattavasti. Pysyvän oleskeluluvan myöntämiseksi vaadittava oleskelu nostettaisiin normaalitilanteessa neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Kuuden vuoden oleskelun jälkeen pysyvän luvan voisi pääsääntöisesti saada hakija, jolla on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito ja kahden vuoden työhistoria.

Kielitaidon osoittaminen Esityksessä säädettäisiin, että pysyvän oleskeluluvan myöntäminen edellyttäisi kielitaitovaatimuksena riittävää kielitaitoa, joka tarkoittaisi yleisen kielitutkinnon (YKI) taitotasoa 3 tai valtionhallinnon kielitutkinnon (VKT) tasoa tyydyttävä. Nämä tutkintotasot ovat jo nykyisin erittäin ruuhkaisia, koska kyseisiä tutkintoja suorittavat myös Suomen kansalaisuuden hakijat. SAK:n mielestä taso 2 olisi riittävä pysyvän oleskeluluvan myöntämiseen. Samalla tulisi lisätä tutkintojen suorittamisen mahdollisuuksia ja kapasiteettiä, jotta jonot eivät kasvaisi liian pitkiksi.

SAK pitää ongelmana, että työn perusteella maahan muuttavilla ulkomaalaisilla ei ole välttämättä mahdollisuuksia osallistua kielikoulutukseen, eivätkä he kuulu kotoutumispalveluiden piiriin. Kotoutumiskoulutus on työvoimapoliittinen koulutuskokonaisuus, johon sisältyvät kieliopinnot ja joka on tarkoitettu työttömille työnhakijoille.

SAK huomauttaa, että työnantajien vastuuta ulkomaisen työntekijänsä kielikoulutuksen järjestämisessä ja kustantamisessa olisi selvästi lisättävä, erityisesti silloin, kun työntekijä

rekrytoidaan suoraan EU- tai ETA-maiden ulkopuolelta. Työnantajat tulisi velvoittaa edistämään ulkomaalaisten työntekijöiden osallistumista kieli- ja kotoutumiskoulutukseen. Lisäksi kielikoulutuksen ja kotoutumispalveluiden järjestämisen työperusteisille maahanmuuttajille tulisi olla lakisääteistä, jotta kaikki kotoutumispalveluiden ulkopuolella olevat maahanmuuttajat voisivat osallistua niihin.

SAK: huomauttaa, että pysyvän oleskeluluvan edellytysten menestyksellinen täyttäminen edellyttää sitä, että laadukasta kielikoulutusta on myös riittävästi tarjolla. Lisäksi tarvitaan osaamisen ja tutkintojen tunnustamisen palvelujen kehittämistä ja virtaviivaistamista. Tällä hetkellä tutkintojen tunnustamisen ja laillistamisen tie on hidas, kallis ja raskas.

Poikkeukset asumisaikavaatimukseen

Hallituksen esityksen mukaan pysyvän oleskeluluvan voisi yhä saada neljän vuoden jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä. Nämä ovat (1) 40 000 euron vuositulot, (2) Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä (3) erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa.

Lakiehdotuksessa säädettäisiin, että pysyvän oleskeluluvan myöntäminen neljän vuoden määräajan perusteella edellyttäisi kielitaitovaatimuksena erityisen hyvää kielitaitoa. Kyse olisi yleisten kielitutkintojen (YKI) taitotasosta 5 tai valtionhallinnon kielitutkinnon (VKT) tasosta erinomainen. SAK näkee, että neljän vuoden asumisen jälkeen pysyvän oleskeluluvan kielitaitovaatimukset ovat kohtuuttoman korkeita.

Poikkeuksissa asumisaikavaatimukseen on otettu huomioon pelkästään Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto. SAK:n mielestä rajaus ei ole perusteltu ottaen huomioon, että työvoimapula ei kohdistu pelkästään akateemisiin ammatteihin.

Pysyvä oleskelulupa Suomessa valmistuneille kansainvälisille opiskelijoille

SAK tukee lähtökohtaisesti hallituksen esitystä helpottaa ehtoja pysyvän oleskeluluvan saamiseksi, jos hakijalla on Suomessa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto, jatkotutkinto tai alempi korkeakoulututkinto yliopistossa.

SAK huomauttaa, että esitys ei kuitenkaan koske ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita kansainvälisiä opiskelijoita (AMK). Esityksessä ei myöskään perustella, miksi ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet ovat rajattu pois uudistuksesta.

SAK ehdottaa, että pysyvä oleskelulupa tulisi myöntää myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille ottaen huomioon työvoimaan tarpeet työmarkkinoilla. Ammattikorkeakoluista valmistutaan eniten aloille, joilla Suomessa on pulaa osavasta työvoimasta.

SAK huomauttaa, että ulkomaalaisten opiskelijoiden suomen kielen opintoja pitäisi integroida paremmin osaksi opintoja. Yksi syy, miksi suuri osa ulkomaalaisista opiskelijoista ei jää valmistumisen jälkeen Suomeen, on se, että heillä on vaikeuksia työllistyä puutteellisen suomen kielen taidon takia. Poliitikkojen ja virkamiesten olisikin syytä pohtia, onko mahdollista lisätä suomen kielen opinnot kansainvälisten opiskelijoiden tutkintovaatimuksiin.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Vanhala Laura  
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry - Eve Kyntäjä, johtava  
asiantuntija, eve.kyntaja@sak.fi